

Rozpustí povodně zatuhlost české ekonomiky?

Author: Petr Bým | Published: 27.06.2013

Produkce českého stavebnictví od roku 2008 klesá, letos už tedy pátým rokem. Jenom v období 2010 - 2012 se (ve stálých cenách) snížila o více než 10 %. Počítáno v cenách běžných se její hodnota zredukovala v letech 2009 - 2012 z 521 mld. Kč na loňských 424 mld., tedy o strašidelných 19 %. A další propad přijde podle všeho ještě letos.

Žádná injekce?

Je jasné, že těžko se (naštěstí) bude opakovat rok 2002. Nápravy tehdejších katastrofálních škod byly v zakázkových knihách stavebních firem více než patrné. Mezi lety 2002 - 2004 se index stavební produkce zvýšil o 14 bodů, když ve sféře inženýrského stavitelství tento nárůst překonal 20 bodů. Tehdy se ovšem ztráty pohybovaly v řádu stovek miliard, letos jsme o jeden řád níž. Stavaři samotní počítají, že by pozátopová rekonstrukce mohla dosáhnout hodnoty deseti miliard korun, ovšem tato suma - rozložená navíc do dvou či tří let - nemůže výkon sektoru zásadně ovlivnit. „Tyto investice pokles sektoru nezastaví, ale mohly by jej alespoň přibrzdit,“ říká Jiří Vacek ze společnosti CEEC Research, která mapovala náhled stavebního managementu právě na zátopovou objednávkovou injekci - a v tomto ohledu jeho výrok s nimi souzní. Josef Vlášek z Českého statistického úřadu vidí věci v delší perspektivě: „Za nejlepší dopad povodní bych považoval, aby u občanů a institucí zůstalo vědomí zásadního významu vodohospodářských staveb a trvalá potřeba jejich výstavby, obnovy a údržby.“ Tedy - pro stavaře další zakázky.

Trochu razantněji, jak je ostatně jeho zvykem, se k problému vyjádřil Svatopluk Matyáš, prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví: „Žádná přírodní katastrofa nestimuluje ekonomický růst. Stále je to ztráta. A stavebnictví to neoživí ani náhodou.“ Na totéž upozorňují i jiní: eliminace povodňových škod nepředstavuje nové investice, žádnou „přidanou“ hodnotu, ale jenom obnovu hodnot už dříve existujících. Tuto na první pohled nezpochybnitelnou logiku ale trochu zpochybnit lze.

Blbá nálada

Lhostejno, zda-li jde o investice nové či jenom obnovující, povodně dají a leckde už daly do pohybu peníze, které by jinak ležely ladem v bankách nebo pod slamníkem. Mluví se dvaceti miliardách, ale nepochybně zatím nikdo nespočítal skutečně všechno - třeba věci nepojištěné. A jistě se také budou

nakupovat i věci kvalitnější než ty původní, prostě se koupí něco „navíc“, jak to obvykle bývá při rekonstrukcích.

Bez velké vody by se tyto peníze do oběhu vůbec nedostaly. Česko se totiž - a řeč je o občanech i firemní sféře - už několik let bojí nakupovat a investovat. Recese a možná hlavně nepochopitelná politika někdejší Nečasovy vlády naplnily Česko více než chmurnými vizemi o budoucnosti. Ty se samozřejmě promítly do všeobecného poptávkového úhoru a ten ještě Nečasova vláda svými rozpočtovými restrikcemi umocnila. Redukce výdajů veřejného sektoru zasadila potácející se ekonomice další velkou ránu - u nás totiž nemalá část hospodářského života souvisí s erárem a ve stavebnictví jeho zakázky standardně představují 50 % produkce (například v Německu je to jen 15 %).

Umanutost hraničící s fanatismem, s níž koaliční kabinet přes varování snad všech ekonomů prováděl své „ozdravné“ rozpočtové škrty, dovedly Česko k všeobecné stagnaci a marasmu, pro jejichž rozsah se jen těžko hledá věcný důvod. Výsledky jsou zjevné. Podříznutá ekonomika (ekonom Pavel Kohout trefně mluví o podvyživeném, jemuž byla naordinována redukční dieta) a „blbá nálada“ ve všech směrech. Na druhé misce vah leží pár desítek miliard ušetřených korun, je ovšem otázkou, zda-li nás ochablá ekonomická aktivita nestála více. Loňský pokles HDP o 1,2 % představuje propad na produkci v hodnotě 46 miliard korun. A pro letošek se zdá být nakročeno stejně špatně - v prvním kvartálu HDP mezitím klesl o 2,2%.

Mádí vpřed, směr západ

Náladu, onen dnes často vzpomínaný „sentiment“, generace ve věku od 18 do 30 let nedávno zmapovala studie agentury Penn Schoen Berland. Výsledky jsou doslova katastrofální. Plných 51 procent mladých Čechů si myslí, že stát, v němž žijí, má už své lepší dny za sebou, přičemž poukazují na stav ekonomiky, sociální nerovnost, politickou nestabilitu a nedostatek pracovních příležitostí - proto by v zahraničí, rozuměj západ Evropy, chtělo pracovat 65 % z nich. A více než polovina mladých lidí má za to, že nebudou mít dost peněz na důchod a budou muset pracovat až do smrti. Nejparadoxnější na tom je, že 75 % z nich je se svým životem dnes spokojeno. Jinak řečeno: objektivně je na tom naše mládež lépe, než sama cítí. Obdobu tohoto jevu lze najít i ve sféře ekonomické. Proč je na tom české hospodářství tak špatně, když je na tom vlastně tak dobře? - ptá se už řadu měsíců nemálo lidí, kteří mají ekonomiku v popisu práce.

Odpověď je nejspíš právě ve zmíněné náladě. Permanentní malování čertů na zed', jemuž se Nečas & spol. pilně věnoval několik let, se prostě odráží na hospodářských očekáváních a všeobecné nechuti sahat do peněženky. Nedávné povodně ovšem před leckoho postavily nutnost investovat. Řada občanů i podniků v tuto chvíli budou muset přestat myslet na posilování „opatrnostních úspor“ (termín ČNB) a chtějí nechtíc budou utrácet, v lepším případě za peníze pojištěn. Rekonstrukce a nákupy v hodnotě 20 miliard korun každopádně budou pro ekonomiku představovat nové zakázky a mohly by pomoci ztuhlou ekonomiku alespoň trochu rozhýbat. A možná mobilizovat i další peníze - stavaři tvrdí, že zvýšení poptávky po jejich dodávkách o jednu miliardu ve výsledku vede ke zvýšení produkce o 2,5 miliardy korun.

27.06.2013 08:25, Petr Bým